

Մ աշտոցի Արձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (12-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Քրիստոսի Սուրբ Եկեղեցւոյ եօթը

խորհուրդները. Ս. Պատակ Էջ 2

Ապրիլ ամսուան բացատրական
տօնացոյց Էջ 3-7

Աւագ Երկուշաբթի

Աւագ Երեքշաբթի

Աւագ Չորեքշաբթի

Աւագ Հինգշաբթի

Աւագ Ուրբաթ

Նոր Կիրակի - Կրկնագատիկ

Եզակի գիրեր Էջ 7

Յիսուս՝ Կեանքի հացը Էջ 8

Յիսուս՝ աշխարհի լոյսը Էջ 9

Ծիծաղ՝ հանացանցէն քաղուած Էջ 10

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 12-15

Ինչպէ՞ս ոգեկոչել Մեծ Եղեռնի
նահատակներուն անմահ յիշատակը

Էջ 16

Ապրիլ 2012 (ԺԹ տարի թիւ 8)

Յ...Ս. Յարութիւն

Խաչքարի Հեղինակ՝ Ժողովրդական Վարպետ,
Ռուբեն Նալբանդյան

Ամսուան Համարը

«Ե՛ս եմ յարութիւնը եւ կեանքը: Ան որ ինձի կը հաւատայ, թելպետել մեռնի պիտի ապրի»: *Յովհաննէս 11.25*

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Քրիստոսի Սուրբ Եկեղեցւոյ եօթը խորհուրդները (շար. 6)

Նոյեմբեր 2011-ի թիւէն սկսեալ յաջորդական թիւերով կը ներկայացնենք մեր եկեղեցւոյ խորհուրդներէն իւրաքանչիւրը:

Ս. Պսակ կամ ամուսնութիւնը այր եւ կնոջ միութիւնն է Աստուծոյ օրհնութեամբ: Աստուած Ադամը ստեղծելէ ետք, անոր համար ստեղծեց Եւան եւ երկուքը օրհնելով ու միացնելով հաստատեց ամուսնութեան խորհուրդը: Ս. Պսակի արարողութիւնը *սիրոյ* եւ *հաւատարմութեան* ուխտադրութիւնն է ամուսնացող զոյգին՝ Աստուծոյ եւ հանրութեան առջեւ: Այրը կը խոստանայ մինչեւ մահ տէր ու պաշտպան ըլլալ իր կնոջ ու չլքել զայն: Կինը կը խոստանայ հնազանդիլ իր ամուսինին եւ օգնական ըլլալ անոր մինչեւ մահ:

Գիտէի՞ր թէ ...

- . Ամուսնութեան արարողութիւնը Ս. պսակ կը կոչուի որովհետեւ արարողութեան ընթացքին փեսային եւ հարսին գլխուն պսակ կամ թագ (Աստուծոյ փառքը, պատիւը, օրհնութիւնը) կը դրուի եւ այդ պատճառով ալ փեսան կը կոչուի *թագաւոր* եւ հարսը *թագուհի*:
- . *Ուել ընտանիք պզտիկ թագաւորութիւն մը կը նկատուի եւ զաւակներն ալ իր հպատակները կը համարուին:*
- . Քահանան հարսը կը յանձնէ փեսային եւ երկուքը միաւորելով Աստուծոյ անունով կ'օրհնէ, ինչպէս Աստուած Եւան ստեղծելէ վերջ զայն Ադամին յանձնեց եւ երկուքը միաւորելով օրհնեց:
- . Խաչեղբայրը փեսային եւ հարսին օրինաւոր ամուսնութեան պաշտօնական վկան է, որ արարողութեան ընթացքին Քրիստոսի խաչը հովանի կը բռնէ անոնց գլխուն վերեւ: Յաճախ խաչեղբայրը ժողովուրդին կողմէ կոչուած է կնքահայր, որովհետեւ հինէն ի վեր պսակուողներուն գլխուն վերեւ Ս. Խաչը հովանի բռնելու պատիւը շնորհուած է փեսային մկրտութեան կնքահօր կամ անոր որդւոյն:

Ս. Պսակի խորհուրդին ներկայանալէ առաջ թեկնածուները պէտք է՝

1. Ամուսնական կեանքի համար հասուն տարիք ունենան:
2. Ֆիզիքապէս եւ մտապէս առողջ ըլլան:
3. Ազատ կամքով՝ առանց պարագաներու բռնադատութեան որոշում տան իրարու հետ ամուսնանալու:
4. Նոյն կրօնքի եւ նոյն Եկեղեցւոյ անդամակցութիւն ունենան, որպէսզի ապագային բարդութիւններ չստեղծուին նամանաւանդ զաւակներու դաստիարակութեան շուրջ:
5. Իրարու հետ մօտիկ ազգականութիւն չունենան:

Եփես. 5.21 «Քրիստոսի հանդէպ ձեր պատկառանքը արտայայտեցէ՛ք՝ իրարու հնազանդելով»:

Եփես. 5.25 «Այրե՛ր, սիրեցէ՛ք ձեր կիները այնպէս՝ ինչպէս Քրիստոս սիրեց եկեղեցին եւ իր կեանքը տուաւ անոր համար, ...»:

Եփես. 5.31 Սուրբ գիրքին մէջ գրուած է. «Ահա այս պատճառով այրը պիտի թողու իր հայրն ու մայրը եւ իր կնոջ միանայ, եւ երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան»:

Ապրիլ ամսուան բացատրական տօնացոյց

Կիր. 1	ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ
Բշ. 2	Աւագ Երկուշաբթի՝ յիշատակ Արարչագործութեան
Գշ. 3	Աւագ Երեքշաբթի՝ յիշատակ Տասը Կուսանաց
Դշ. 4	Աւագ Չորեքշաբթի՝ յիշատակ Մատնութեան
Եշ. 5	Աւագ Հինգշաբթի՝ Վերջին Ընթրիք, Ոտնլուայ, Խաւարում
Ուր. 6	Աւագ Ուրբաթ՝ Կարգ Խաչելութեան եւ Թաղման
Շբթ. 7	Աւագ Շաբաթ՝ Ճրագալոյց Սուրբ Զատկի
Կիր. 8	Սուրբ Զատիկ՝ Յիշատակ Քրիստոսի Յարութեան
Բշ. 9	Յիշատակ Մեռելոց
Շբթ. 14	Յիշատակ Գլխատման Ս. Յովհաննէս Մկրտիչի
Կիր. 15	Նոր Կիրակի (Կրկնագատիկ)
Կիր. 22	Կանաչ Կիրակի (Աշխարհամատրան)
Գշ. 24	97րդ Տարեդարձ Հայոց Յեղասպանութեան
Կիր. 29	Կարմիր Կիրակի

Աւագ Երկուշաբթին նուիրուած է աշխարհի՝ երկնքի և երկրի արարչագործութեան: Առաւօտեան ժամերգութեան ընթացքին աւետարանական ընթերցումները կը յիշատակեն «Անիծուած թզենիին» պատմութիւնը, երբ Յիսուս, Բեթանիայէն Երուսաղէմ վերադարձին, անէծքով չորցուց անպտուղ թզենին ըսելով. «Եւ աղօթած ատեն ինչ որ հաւատալով խնդրէք՝ պիտի ստանաք»: (Մատթ., 21.22): Յիսուս անիծելով տերններով զարդարուած, բայց անպտուղ թզենին՝ փարիսեցիներուն կ'ակնարկէր, ովքեր արտաքին բարեպաշտութեամբ զարդարուած էին, սակայն չունէին այդ բարեպաշտութեան հոգևոր պտուղը՝ բարի գործերը և ողորմածութիւնը:

Պտուղը այլաբանօրէն կը խորհրդանշէ մարդկային բարի գործերն ու առաքինութիւնները, որոնցմէ զուրկ մարդը կը պատժուի այս թզենիի օրինակով: Ինչպէս կ'ըսէ Ս. Յակոբոս առաքեալը՝ «Առանց գործերու հաւատքը անօգուտ է» (Յակոբոս, 2.20):

Աւագ երկուշաբթի օրը չորցած թզենիի յիշատակն է: Քրիստոս Իր գործունէութեամբ բոլորին կը բուժէր և կէանք կը պարգեւէր, սակայն միայն մէկ անգամ ան Իր զօրութիւնը գործածեց չորցնելու համար թզենին ցոյց տալու համար, որ Իր խօսքը կենդանարար է, Ինքն ալ կը կենդանացնէ, բայց նաև կը դատէ: Քրիստոս չորցուց կանաչ թզենին և բուժեց չորցած ձեռքը: Քանի որ կը մօտենային Իր չարչարանքները, Քրիստոս թզենին չորցուց, որպէսզի առաքեալները չմտածէին, թէ Իր ուժերու թուլութեան պատճառով էր, որ չարչարանքներու մատնուեցաւ: Քրիստոս թզենին չորցուց նաև ցոյց տալու համար, որ Իր գալուստով այլևս պէտք չեն թզենիի տերնները, որոնցմով Ադամ կը ծածկէր իր մերկութիւնը, և որոնք կը ծառայէին իբրև ամօթի և խայտառակութեան ծածկոց: Այս օրուան մէջ Յիսուս նաև մաքրագործեց տաճարը:

Աւագ Երեքշաբթին ներքին ձեռով կապուած է նախորդ օրուան հետ. կ'ակնարկէ, որ մեր առաքինի գործերու պտուղներով հոգեպէս պետք է պատրաստ ըլլանք Քրիստոսի երկրորդ գալստեան, այլապէս կը չորնանք թգենիին պէս և երկնքի արքայութենէն դուրս կը մնանք հինգ յիմար կոյսերու նման: Օրուայ աւետարանական ընթերցումը կը պատմէ «Տասը կոյսերու» առակը (Մատթ., 25.1-13): Այս առակը հինգ իմաստուն և հինգ յիմար կոյսերու պատմութեամբ կը պատգամէ պատրաստ ըլլալ Տիրոջ գալստեան:

Աւագ երեքշաբթի, երեկոյեան ժամերգութեան ընթացքին եկեղեցւոյ ատեան կու գան տասը կոյսեր: Անոնցմէ հինգը, ձեռքերնին պահած ունենալով վատող մումեր, կը խորհրդանշեն իմաստուն կոյսերը, իսկ միւս հինգը՝ մարած մումերով՝ յիմար կոյսերը:

Աւագ Չորեքշաբթի օրը կը յիշատակուի Բեթանիոյ մէջ կնոջ կողմէ Յիսուս Քրիստոսի օծումը և Տիրոջ մատնութիւնը: Մեղաւոր կիներ նարդոսի ազնիւ ու թանկարժէք իւղով կ'օծէ Յիսուսը: Այս մասին աւետարանիչները զիրար լրացնող տեղեկութիւններ կը հաղորդեն: Աշակերտները կը բարկանան, քանի որ այդ իւղը վաճառելով կարելի էր շատ աղքատներու ողորմութիւն տալ: Աշակերտներու այս տրտունջին Յիսուս կը պատասխանէ. Աղքատները միշտ ձեզի հետ ունիք եւ երբ որ ուզէք՝ կրնաք անոնց բարիք գործել, բայց զիս չունիք ձեզի հետ: Կնոջ կողմէ Յիսուսի օծումը կը կանխանշէ անոր թաղուիլը: Այս կիներ ի նչ որ կրնար՝ ըրաւ. իմ մարմինս սկիզբէն օծեց թաղումիս որպէս նշան, կ'ըսէ Քրիստոս:

Աւագ Չորեքշաբթի օրուայ աւետարանական ընթերցումը կը յորդորէ չչարաշահել Աստուծոյ ունեցած սէրն ու վստահութիւնը և, յիշելով մարդկութեան համար անոր կրած չարչարանքներն ու մահը, չշեղիլ ճշմարիտ ճանապարհէն, երկրպագել ու փառաւորել զԱստուած:

Աւագ Հինգշաբթի Խորհրդաւոր ընթրիքի յիշատակի օրն է: Աւագ Հինգշաբթի առաւօտեան բոլոր եկեղեցիներուն մէջ կը մատուցուի Ս. Պատարագ՝ ի յիշատակ Խորհրդաւոր ընթրիքի ժամանակ Քրիստոսի կողմէ Ս. Հաղորդութեան խորհրդի հաստատման:

Վերջին ընթրիքէն ետք Յիսուս ջուրը լեցուց կոնքի մէջ, ծունկի եկաւ իր աշակերտներուն առջև և խոնարհաբար լուաց անոնց ոտքերը՝ հեզութեան և խոնարհութեան իբր օրինակ ծառայելով:

Այս օրը եկեղեցիներու մէջ կատարուող ոտնլուայի արարողութենէն ետք հաւատացեալներուն կը բաժնուի օրհնուած իւղ, զոր հաւատացեալները կը գործածեն հիմնականին մէջ հիւանդութիւններու դէպքին կամ կը խառնեն տան մէջ ունեցած իւղին:

Աւագ Հինգշաբթի օրը կը յիշատակուի Քրիստոսի կողմէ Սուրբ Հաղորդութեան խորհուրդի հաստատումը: Քրիստոս վերջին ընթրիքի ընթացքին հացն ու գինին ճաշակելու տուաւ իր աշակերտներուն՝ ըսելով որ հացը Իր մարմինն է, իսկ գինին՝ Իր արիւնը, որ կը հեղու մարդոց մեղքերու քաւութեան համար: Մերժելի և անընդունելի են աղանդաւորական այն բոլոր տեսակետները, որոնց համաձայն հացն ու գինին պարզապէս Քրիստոսի մարմնի և արեան խորհրդանիշ են: Այսպիսի պնդումները կը հակասեն Քրիստոսի բառերուն: Ան հաղորդութեան համար երբեք չօգտագործեց խորհրդանիշ բառը: Քրիստոս նաև մէկ այլ տեղ ըսաւ, որ ով որ Իր մարմինն ու արիւնը չճաշակէ, երբեք յաւիտենական կեանք պիտի չունենայ: Իւրաքանչիւր մկրտուած քրիստոնէայ եկեղեցական մեծ տօներու առիթով, տարուան ընթացքին 4 կամ 5 անգամ,

պէտք է հաղորդութիւն ստանայ: Մակայն առ նուազն տարին մէկ անգամ՝ Սուրբ Զատիկի տօնին, պէտք է հաղորդութիւն ստանալ եկեղեցւոյ մէջ, որպէսզի ներքին եութեամբ հաստատենք մեր քրիստոնէայ ըլլալը:

Աւագ Հինգշաբթի երեկոյեան կը կատարուի ոտնլուայի արարողութիւնը: Խորանի վրայ բարձրաստիճան հոգևորականը, գոգնոց կը կապէ եւ կը լուայ ու իւղով կ'օծէ 12 հոգիի ոտքերը: Այս՝ ան կ'ընէ Քրիստոսի արարքի նմանողութեամբ, երբ Քրիստոս լուաց իր 12 աշակերտներու ոտքերը՝ խոնարհութեան նշան ցոյց տալով ու ըսաւ թէ՛ «*Ես ձեզի օրինակ մը տուի, որպէսզի դուք ալ իրարու ընէք այն՝ ինչ որ ես ձեզի ըրի*»: Յովհաննէս 13.15

Աւագ Ուրբաթ

Մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի չարչարանքներու եւ խաչելութեան յիշատակի օրն է: Քանի որ, ըստ եկեղեցական օրէնքի, երեկոյեան ժամերգութենէն ետք օրը կը փոխուի, ապա չարչարանքներուն նուիրուած արարողութիւնը կը կատարուի Հինգշաբթի երեկոյեան: Արարողութեան ընթացքին կ'ընթերցուին համապատասխան Աւետարաններ, իսկ խորանի վրայ վառող 12 մումերը կը խորհրդանշեն առաքեալները: Երբ ընթերցուի առաքեալներու՝ Քրիստոսին լքելու մասին հատուածները, վառող մումերը հերթով կը մարեն: Յուդային խորհրդանշող մումը սև գոյն կ'ըլլայ: Աւագ ուրբաթ օրը ծաղիկներէ եւ մշտադալար ծառերու ճիւղերէ կը պատրաստուի Քրիստոսի խորհրդանշական գերեզմանը եւ երեկոյան ժամերգութիւնէն ետք, հոգևորականները, հաւաքուելով գերեզմանի մօտ, կ'երգեն Խաչի Քո Քրիստոս օրհներգը, այնուհետև բոլորը կը համբուրեն գերեզմանի վրայ դրուած խաչն ու Աւետարանը:

Մարդիկ սովորաբար կը վախնան մահէն, սակայն Քրիստոսի մահով եւ յարութեամբ արդէն

մահը մեզի համար սարսափելի չէ, որովհետև մենք գիտենք յարութեան մասին: Այդ իսկ պատճառով ծաղկահիւս այս գերեզմանը ոչ թէ մահ, այլ կեանք, յաւիտենութիւն ու երանութիւն կ'աւետէ:

Խաւարման արարողութեան ժամանակ խորանի վրայ կը վառին տասներկու հաւասարաչափ մումեր եւ մէկ հատ մեծ՝ անոնց միջև: «Խաւարման» ընթացքին աւետարաններէն կը կարդացուին եօթ հատուածներ, որոնք կը բովանդակեն 1. Յիսուսի՝ Գեթսեմանիի պարտէզին մէջ աղօթելը, 2. Յուդայի մատնելը, 3. Յիսուսի՝ ամբոխի ձեռքը յանձնուիլը, 4. Աննայի եւ Կայիափայի առաջ տարուիլը, 5. ապտակուիլը, 6. անարգուիլն ու 7. Պետրոսի երեք անգամ Յիսուսը ուրանալն ու գղջալը: Աւետարանական ընթերցումները կ'ընդմիջուին սաղմոսներու ընթերցանութեամբ եւ Ս. Ներսէս Շնորհալիի հեղինակած շարականներով: Ամէն աւետարանական ընթերցումէ ետք, կը մարեն տասներկու մումերէն երկուքը՝ իւրաքանչիւր կողմէն մէկական, վերջաւորութեան կը փայ միայն մէջտեղի մեծ մումը: Եւս մէկ շարականէն ետք կը մարեն եկեղեցւոյ բոլոր լոյսերը, եւ կ'երգուի «Փառք ի բարձունս»-ը, զոր առաջին անգամ ըսեր են հովիւները. «Բարձունքներուն մէջ Աստուծոյ փառք, խաղաղութիւն երկրի վրայ եւ մարդոց միջև

հաճութիւն» (Ղուկ. 2.14): Այս երգի վերջին խօսքերէն «Ծագեալ»-ի ժամանակ դարձեալ կը վառին լոյսերը: Մոմերը մարելը կը խորհրդանշէ աշակերտներու ձքելն ու փախչիլը, իսկ մէջտեղի մոմը կը խորհրդանշէ Քրիստոսը, որ փառքեր է միայնակ:

Ուրբաթ օրը տեղի կ'ունենայ կարգ խաչելութեան, իսկ երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ նախատօնակի արարողութեան ընթացքին կը կատարուի Թաղման կարգը, երբ Յիսուս Քրիստոսի խորհրդանշական գերեզմանը՝ պատրաստուած ծաղիկներու և ծառի ճիւղերէ կը պտտի եկեղեցւոյ շուրջ՝ ի տես հաւատաւոր ժողովուրդի:

ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԻ – ԿՐԿՆԱԶԱՏԻԿ

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ

Արեւելեան Եկեղեցիներ Զատկին յաջորդող Կիրակիին կուտան ՆՈՐ մակդիրը, այն բացայայտ պատճառով, որ Զատիկը ըլլալով գերագանց Կիրակին, անոր յաջորդողը կ'ըլլայ սկիզբը տարւոյն բոլոր Կիրակիներուն: Հայաստանեայց Եկեղեցին, սակայն, ունի ուրիշ անուանակոչում մը այս Կիրակիին համար – ԿՐԿՆԱԶԱՏԻԿ – ինչ որ կը նշանակէ թէ այս Կիրակիին կը կրկնուին Զատկական ուրախութիւնները, ինչպէս նաեւ Զատկին տիրող հոգեւոր ու ընկերային մթնոլորտը:

Ըստ այս Կիրակիի շարականներու մեկնաբանութեան Նոր Կիրակին իր մէջ կը բովանդակէ մարդկային կեանքի վերանորոգութեան խորհուրդը: Բնութեան գեղեցկագոյն երեւոյթներէն է վերանորոգութիւնը: Ծառերն ու ծաղիկները անձրեւով ու արեւով յագենալէ յետոյ կ'արթնան, կը վերակենդանան: Արտաքին ազդակներ անհրաժեշտ են նաեւ մեր ներքին կեանքի վերանորոգութեան համար: Մեր գաղափարները, մեր համոզումները, մեր սերը, մեր հաւատքը եւ այն ամէնը, որոնք չեն երեւիր եւ որոնք սակայն կը կազմեն մեր ներքին կեանքը, ներքին մարդը, կը կարօտին նոր ներարկումի, նոր աւիշի, նոր արեւի եւ անձրեւի:

Յիսուս է մարդկային բանական կեանքի գերագոյն վերանորոգիչը: Ան վերանորոգեց Հին Ուխտը, որ մաշած էր այլեւս եւ իր նպատակին չէր ծառայեր, այլ՝ Աստուծոյ նոր նպատակին անբաւարար էր: Յիսուս պէտք տեսաւ ՆՈՐ ՈՒԽՏ մը հաստատել նոր քարոզութեամբ եւ զայն կնքեց իր արիւնով: Նորոգեց հին պատուիրանները. նոր «գինին» նոր «տիկերու» մէջ լեցուց: Ամէն մարդ որ կը լսէր իր քարոզութիւնը կամ ականատես կ'ըլլար իր հզօր գործերուն զարմացած կամ զայրացած կ'ըսէր. «Այս ի նչ նոր ուսուցում է» (Մարկ. 1.27): Յիսուս «նոր պատուիրան» տուաւ համայն մարդկութեան – սիրոյ պատուիրանը:

Առաքեալները, որոնք հոգեւին նորոգուած էին Քրիստոսի քարոզութեամբ, յարութեամբ ու մանաւանդ Սուրբ Հոգիի ներգործութեամբ, նոյն վերանորոգութիւնը կը թելադրեն բոլորին: Պօղոս Առաքեալ, որ արդարեւ Յիսուսի ուղղակի եւ անմիջական ազդեցութեամբ հոգեպէս եւ հիփսովին վերակենդանացաւ, իր նամակներուն մէջ հզօր ամբողջութեամբ նոր եւ անխմոր զանգուած մը ըլլաք:» (Ա. Կորնթ. 5.7): Կը պնդէ «Նոր մարդ, նոր արարած» ըլլալու անհրաժեշտութեան վրայ: «Ոչ թլփատուած ըլլալը եւ ոչ ալ անթլփատ փաւր բարոյական մարդի մէջ արժէք մը կրնան ներկայացնել. էականը «նոր արարած» ըլլալն է (Գաղ. 6.15): «Ուստի մոռցէ՛ք ձեր հին ինքնութիւնը, այսինքն ձեր նախկին ապրելակերպը, որ խաբուսիկ ցանկութիւններով ապականած էր վերանորոգուեցէ՛ք հոգիով՝ ձեր մտածելակերպը փոխելով...» (Եփս. 4. 22-23): «Մոռցէ՛ք ձեր հին կեանքն ու նախկին գործերը եւ նոր մարդ եղէ՛ք՝ ձեր Արարչին պատկերին համաձայն նորոգուելով, որպէսզի կարենաք զինք ճանչնալ» (Կող. 3. 10): «Ուստի չենք թուլնա բնաւ: Նոյնիսկ եթէ մարփսապէս հետզհետէ կը քայքայուինք, բայց ներքնապէս կը նորոգուինք օրէ օր»:» (Բ. Կորնթ. 4.16):

Ու Նոր Կտակարանը իր վախճանին կը բերուի երբ Յայտնութեան Գրքի Տեսանողը կ'ըսէ. «Ապա տեսայ նոր երկինք եւ նոր երկիր մը, որովհետեւ նախկին երկինքն ու նախկին երկիրը անյայտացան... Ան որ գահին վրայ նստած էր, ըսաւ. ահաւասիկ ամէն ինչ նոր կը դարձնեմ» (Յայտ. 21. 1,5):

Քրիստոնէական հիմնական այս գաղափարին յատկացուած է Նոր Կիրակին: Եւ օրուան շարականը, որ Ներսէս Լամբրոնացիի քերթողական բարձր ոճով գրչին արգասիքն է, կը յայտարարէ մարդկային ազգի նորոգութիւնը մեղքի եւ մահուան հնութենէ եւ կը հռչակէ այս Կիրակին իբրեւ Նաւակատիքը, այսինքն սկիզբը մեր փրկութեան:

Շարականին սկիզբը յիշուած «Նորոգեալ Կղզիք»ը քրիստոնէայ դարձած ազգերն են. նոյն նշանակութիւնը ունի յաջորդ տողի «Եկեղեցիք հեթանոսաց» բացատրութեան հետ: Շարականի երկրորդ տունով Սրբազան բանաստեղծը խօսքը կ'ուղղէ «Հարսին», այսինքն Եկեղեցիին, ըսելով. «Ներսէն զարդարուէ ոսկեճամուկ զգեստներով պճնուած». այսինքն առաքիւնութիւններով եւ սրբութեամբ նորոգուէ: Երրորդ տունի «Միոնի Որդիները» եկեղեցիի զաւակներն են: Շարականի այս համարով կը թելադրուի անոնց. «Ուրախացէք ի Քրիստոս թագաւորն» եւ ձեր հոգիներուն հնութենէն նորոգուած ըլլալու առիթով Նաւակատիք տօնեցէք եւ օրհնեցէք հրեշտակներու հետ «փառաց թագաւոր» Քրիստոսը:

Երանի անոնց, որոնց մէջ չէ մեռած եռանդը, հաւատքը եւ տրամադրութիւնը վերանորոգուելու: Անոնք պիտի նմանին հզօր արծիւին, որ ամէն տարի կը փոխէ իր փետուրները եւ խորհրդանշանը կը հանդիսանայ երկարակեցութեան եւ անսպառ ոյժի: Անոնք պիտի նմանին խնձորենիին որ ամէն տարի նոր ծաղիկներով եւ նոր տերեւներով կը պատմուճանուի, եւ ամէն տարի նոր պտուղներով կը բեռնաւորուի:

Եզակի գիրեր Հայերէն գիրերով Sudoku

է	ե	զ	ա	թ	բ	դ	ը	գ
գ	թ	դ	ե	զ	ը	բ	ա	է
ա	բ	ը	զ	դ	է	ե	զ	թ
զ	դ	ե	բ	ա	զ	թ	է	ը
բ	ը	ա	դ	է	թ	զ	ե	զ
թ	է	զ	ը	ե	զ	ա	դ	բ
ը	ա	բ	է	զ	ե	զ	թ	դ
դ	զ	է	թ	բ	ա	ը	զ	ե
ե	զ	թ	զ	ը	դ	է	բ	ա

թ				ա				զ
	բ	է	զ		ը	ե	ա	
	ա		է		զ		բ	
է			ա	զ	բ			ը
	ե	ա				զ	դ	
ը			դ	ե	է			ա
	թ		ե		ա		զ	
	է	ը	զ		դ	զ	թ	
զ				է				բ

Նախորդ «Եզակի գիրեր»ուն լուծումը

Ամբողջացուր քառակուսիները, գործածելով ա, բ, գ, դ, ե, զ, է, ը, թ գիրերը պայմանաւ որ միայն մէկ անգամ գործածես իւրաքանչիւր գիր, իւրաքանչիւր

- . հորիզոնական գիծի վրայ
- . ուղղահայեաց գիծի վրայ եւ
- . իննեակ քառակուսիի մէջ:

Յիսուս Կեանքի հացը

Յովհաննէս 6:25-59

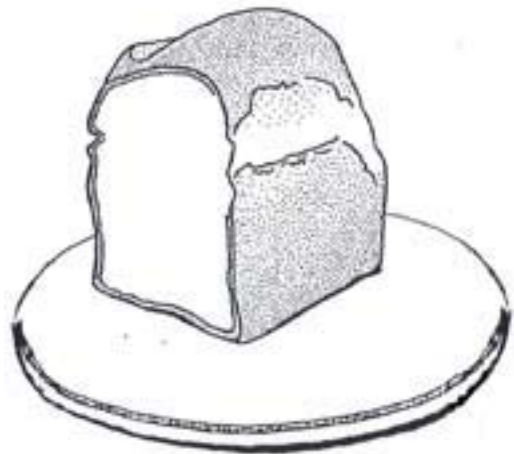
Յիսուս ըսաւ անոնց՝

- Ես եմ կեանքի հացը: Ան որ ինձի կու գայ բնաւ պիտի չանօթենայ եւ ան որ ինձի կը հաւատայ երբեք պիտի չծառանայ: Յովհաննէս 6:35
Ժողովուրդը միայն բառացի իմաստը կը հասկնար այս խօսքին, կ'ուզէր գիտնալ թէ Յիսուս ի՞նչ հրաշք պիտի գործէր որ իրենք Անոր հաւատան եւ կ'ըսէին «Տէ՛ր, միշտ տուր մեզի այդ հացը»:

Ամբողջացուր համարը պակսող բառերը գտնելով վարի վանդակին մէջ:
Յովհաննէս 6:51

-----՝-----
 -----, Է. -----

 -----: Հացը -----
 -----, -----
 -----:

յ	մ	տ	ն	ւ	տ	է	ա	ն	ա
ա	ա	ա	ւ	հ	ի	հ	պ	ր	շ
ւ	ր	մ	ն	ա	ջ	ա	ր	պ	խ
ի	մ	կ	է	ց	ա	ց	ի	է	ա
տ	ի	ե	ն	է	ծ	ը	տ	ս	ր
է	ն	ա	ա	ն	ն	ն	ի	գ	հ
ա	ս	ն	յ	մ	ր	վ	պ	ի	ը
ն	է	ք	ն	ի	կ	ր	ե	մ	ե
կ	ե	ն	դ	ա	ն	ի	ա	յ	ս

Յիսուս աշխարհի լոյսը

Յովհաննէս 8:12-20

Պակտող բառերը գտիր նկարին մէջ եւ ամբողջացուր ոսկեհամարը:
Յիսուս դարձաւ ժողովուրդին, ըսելով՝

_____ եմ _____ : Ով որ _____ կը _____
_____ մէջ պիտի _____ , այլ պիտի _____ այն լոյսը որ
_____ :
Յովհաննէս 8:12

Պահքի օրերուն յիշէ՛

- Լաւ է ունեցածդ բաժնել ուրիշին հետ
- Յաճախ աղօթել
- Ամէն օր Աստուծոյ խօսքը լսելով եւ հաւատալով դուն կը ստանաս կեանքի հացը:

Առաջնորդէ փոքրիկները դէպի Յիսուս ականջի ճամբով

Ծիծաղ համացանցէն քաղուած

Ծաղկագարդ

Ծաղկագարդի կիրակի առաւօտ, փոքրիկ Աւետիսին կոկորդը այնքան կը ցաւեր որ ծնողքը կ'որոշէ զինք եկեղեցի չտանիլ, այլ տունը պահել որ շուտով առողջանայ: Անոնք կը խնդրեն դրացիէն որ Աւետիսին մօտ մնայ մինչեւ իրենց վերադարձը:

Եկեղեցւոյ աւարտին, ծաղկագարդի առիթով իրենց բաժնուած արմաւենիի ոստերը ձեռքին, ընտանիքը կը վերադառնայ տուն:

Երբ Աւետիս այս կը տեսնէ, կը հարցնէ թէ ինչո՞ւ արմաւենիի ոստեր ունէին անոնք:

Հայրը կը բացատրէ թէ Յիսուսը դիմաւորելու համար ժողովուրդէն շատեր իրենց վերարկուները կը փռէին ճամբուն վրայ իսկ ուրիշներ արմաւենիի ոստեր կը շարժէին օդին մէջ:

Աւետիս կ'ափսոսայ «Մէկ օր չկրցայ եկեղեցի երթալ եւ այդ օրը Յիսուս մեր եկեղեցին կ'այցելէ»:

Բազմութիւնը կ'աղաղակէր՝

«Օրհնութիւն Դաւիթի Որդիին,
օրհնեալ է ան՝ որ կուգայ Տիրոջ անունով:
Օրհնութիւն Բարձրեալին:»

Շարական Նոր Կիրակիին

- Օրհնութիւն -

Նորոգեալ կրդօր առ Աստուած, եկեղեցիք հեթանոսաց,
Ի գլխոց լերանց գոչմամբ ձայնի, տուք ըզփառս Աստուծոյ.
Եւ պատմեցէք զքաջութիւն Յարուցելոյն ի մեռելոց:

Երկնաւոր փեսային հարսնացեալ եկեղեցի Աստուծոյ,
Զարդարեա ի ներքոյ ի հանդերձրս յոսկեհուորս պրսակեալ.
Քանզի ահա գայ առ քեզ Քրիստոս փառաց թագաւորն:

Բախացեալ որդիք Սիոնի, ի թագաւորն Քրիստոս,
Տօնեցէք ցնծութեամբ զնաւակատիս հոգւոց մերոց նորոգեալք ի հնութենէ.
Եւ ընդ հրեշտակս օրհնեսցուք զՔրիստոս փառաց թագաւորն:

Սքանչելի է խորհուրդ տնօրէնութեան քո, Քրիստոս,
Որ իջեր է ի Հօրէ, ի սէր հարսին եկեղեցւոյ զոր ընտրեցեր.
Որով փառաբանիս, Քրիստոս, անմահ թագաւոր:

Երեւեցար յարուցեալ եկեղեցւոյ քո հիմանցն,
Յորմէ թովմաս հրաժարէր ոչ հաւատալ զքեզ տեսողացն.
Որում ցուցեր այսօր փափաքողին զվերըս մարմնոյդ:

Սարսելով թովմայի շօշափեր զխոցուած տիգին եւ զբեւեռացն,
Եւ գոչելով վերաձայներ Տէր եւ Աստուած դաւանելով ըզյարուցեալդ.
Որով առաք զերանին որք ոչ տեսեալ հաւատացար:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նորոգուած կրդիներ, Ազգերու եկեղեցիներ,
Լեռներու կատարներէն բարձրաձայն փառք տուէք Աստուծոյ.
Եւ պատմեցէք քաջութիւնը Յարուցեալին:

Երկնաւոր փեսային հարսնացեալ եկեղեցի Աստուծոյ,
Զարդարուէ ներքնապէս ոսկեհուռ հանդերձներով պճնուած.
Քանզի կ'իջնէ քեզի Քրիստոս փառաց թագաւորն:

Ուրախացէք, Սիոնի որդիներ, Քրիստոս թագաւորով,
Տօնեցէք ցնծութեամբ նաւակատիքը մեր հոգիներուն.
Եւ օրհնեցէք հրեշտակաց հետ զՔրիստոս, փառաց թագաւորն:

Սքանչելի է, Քրիստոս, խորհուրդը տնօրէնութեանդ,
Որ իջար Հօրմէ ի սէր Հարսիդ եկեղեցւոյ,
Որմէ փառք կ'ստանաս, Քրիստոս, անմահ թագաւոր:

Երեւեցար յարուցեալ եկեղեցւոյդ հիմքերուն,
Իսկ բացական, թովմաս, չէր հաւատար տեսողներուն.
Որուն սակայն ցոյց տուիր այսօր վերքերը մարմնոյդ:

Սարսափահար թովմաս կը շօշափեր հետքը վերքիդ եւ զամերուն,
Ու բարձրաձայն յարուցեալդ Տէր եւ Աստուած կը դաւանէր:
Որով մենք ալ երանուեցանք, զի չտեսած Քեզ հաւատացինք:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Մանկապարտեզի անկիւն

Յիսուսի յարութիւնը:

Այս տարի Յարութեան Տօնը Ապրիլ --ին է:

Ամբողջացո՛ւ ւր ըստ Մատթէոս 28.1-7 համարներուն

տեսնէք, աշակերտներուն, Գալիլիա, քարը, փնտոէք, յարութիւն, Կիրակին, հրեշտակը, երկրաշարժ

Շարաթ երեկոյէն ետք, երբ ----- կը բացուէր, Մարիամ Մագդաղենացին եւ միւս Մարիամը գերեզմանը տեսնելու եկան: Յանկարծ զօրաւոր ----- մը եղաւ եւ Աստուծոյ ----- երկինքէն իջնելով՝ գլորեց գերեզմանի մուտքին դրուած ----- եւ նստաւ անոր վրայ: Հրեշտակը կհներուն ըսաւ. «Դուք մի՛ վախնաք. գիտեմ որ խաչուած Յիսուսը կը ----- : Հոս չէ, որովհետեւ ----- առաւ, ինչպէս ըսած էր: Անմիջապէս գացէք եւ ըսէ՛ք իր ----- թէ յարութիւն առաւ: Անիկա ձեզմէ առաջ ----- կը հասնի եւ հոն պիտի ----- զինք. ահա ըսի ձեզի»:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Յիսուս իր աշակերտներուն ոտքերը լուալով ինչի՞ դաս մը տուաւ անոնց.

- ա. համբերութեան
- բ. մաքրութեան
- գ. խոնարհութեան
- դ. ծուլութեան

2.- Յիսուս ի՞նչ հաստատեց Վերջին Ընթրիքին.

- ա. Սուրբ Հաղորդութիւնը
- բ. Սուրբ Մկրտութիւնը
- գ. Սուրբ Պսակը
- դ. Դրոշմը

3.- Ո՞վ Յիսուսը երեք (3) անգամ ուրացաւ.

- ա. Յուդան
- բ. Պետրոսը
- գ. Պօղոսը
- դ. Յովհաննէսը

4.- Յիսուս իր ձերբակալութենէն առաջ ի՞նչ կ'ընէր.

- ա. կ'ուտէր
- բ. կը խմէր
- գ. կ'աշխատէր
- դ. կ'աղօթէր

5.- Այս տարի ե՞րբ էր Ծաղկազարդը. Ապրիլ - ին՞:

6.- Ո՞վ գլորեց Յիսուսի գերեզմանը զոցած մեծ քարը.

- ա. Կիները
- բ. Աշակերտները
- գ. Աստուծոյ հրեշտակը

դ. Պահակ զինուորները

7.- Ոտնլուան շաբթուայ ո՞ր օրը տեղի ունեցաւ.

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Երեքշաբթի
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Հինգշաբթի

8.- Վերջին Ընթրիքը շաբթուայ ո՞ր օրը տեղի ունեցաւ.

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Շաբաթ
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Հինգշաբթի

9.- Յիսուսի խաչելութիւնը շաբթուան ո՞ր օրը տեղի ունեցաւ.

- ա. Ուրբաթ
- բ. Երեքշաբթի
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Հինգշաբթի

10.- Կիրակի օրը Յիսուսի յարութենէն առաջ ի՞նչ կը կոչուէր.

- ա. Մէկշաբթի
- բ. Շաբաթ
- գ. Կիրակի
- դ. Արեւի օր

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Յիսուս ո՞ր օրը պատմեց տասը կոյսերուն առակը.

- ա. Աւագ Երկուշաբթի
- բ. Աւագ Երեքշաբթի
- գ. Աւագ Չորեքշաբթի
- դ. Աւագ Հինգշաբթի

2.- Յիսուս ո՞ր օրը աղօթեց Գեթսեմանիի պարտեզին մէջ.

- ա. Աւագ Երկուշաբթի
- բ. Աւագ Երեքշաբթի
- գ. Աւագ Չորեքշաբթի
- դ. Աւագ Հինգշաբթի

3.- Յիսուս ո՞ր օրը մաքրագործեց Տաճարը.

- ա. Աւագ Երկուշաբթի
- բ. Աւագ Երեքշաբթի
- գ. Աւագ Չորեքշաբթի
- դ. Աւագ Հինգշաբթի

4.- Թուէ՛ Մեծ պահքի վերջին երեք (3) Կիրակիները.

- ա. Դ-----
- բ. Գ-----
- գ. Ծ-----
- դ. Սուրբ Զատիկ

5.- Ի՞նչ կը կոչուի Ս. Յարութեան յաջորդող Կիրակին (2 պատասխան).

- ա. Նոր Կիրակի
- բ. Կանաչ Կիրակի
- գ. Կարմիր Կիրակի
- դ. Կրկնագատիկ

6.- Այս տարի Հայոց Յեղասպանութեան քանի՞երորդ տարեդարձն է.

--

7.- Ո՞ր Տաղաւարը այս տարի Ապրիլ ամսուան մէջ կը տօնենք.

- ա. Ծաղկագարդ
- բ. Ս. Զատիկ
- գ. Այլակերպութիւն
- դ. Ս. Ծնունդ

8.- Ո՞ր սուրբը գլխատուեցաւ որուն յիշատակը այս տարի Ապրիլ 14-ին կը յիշատակենք.

Ս. -----

9.- Ե՞րբ կը յիշատակենք Վերջին Ընթրիքը, Ռոնլուան եւ խաւարումը.

- ա. Աւագ Երկուշաբթի
- բ. Աւագ Երեքշաբթի
- գ. Աւագ Չորեքշաբթի
- դ. Աւագ Հինգշաբթի

10.- Ե՞րբ կը յիշատակենք Յիսուսի Մատնութիւնը.

- ա. Աւագ Երկուշաբթի
- բ. Աւագ Երեքշաբթի
- գ. Աւագ Չորեքշաբթի
- դ. Աւագ Հինգշաբթի

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Ամբողջացո՛ւր Յովհաննէս 11.25.

Ես եմ ----- եւ -----:
Ան որ ինծի կը -----,
Թէպէտեւ ----- պիտի -----:

2.- Զատիկին, ողջոյն տուողը կ'ըսէ.

- Քրիստոս ----- ի -----
եւ ստացողը կը պատասխանէ
----- է ----- Քրիստոսի:

3.- Կիրակիներու ո՞ր շաբթը շիտակն է.

- ա. Ս. Զատիկ, Նոր Կիրակի, Կանաչ, Կարմիր
- բ. Նոր Կիրակի, Կանաչ, Կարմիր, Ս. Զատիկ
- գ. Ս. Զատիկ, Նոր Կիրակի, Կարմիր, Կանաչ
- դ. Կրկնագատիկ, Ս. Զատիկ, Նոր Կիրակի, Կանաչ

4.- Ի՞նչ կը յիշատակենք
Ծաղկագարդին նախորդող Շաբաթ
օրը.

Ղ-----ը

5.- Յուդայ ե՞րբ համաձայնեցաւ
մատնել Յիսուսը:

- ա. Աւագ Երկուշաբթի
- բ. Աւագ Երեքշաբթի
- գ. Աւագ Չորեքշաբթի
- դ. Աւագ Հինգշաբթի

6.- Խաւարման գիշերուայ ընթացքին
քանի՞ հատուածներ կը կարդացուին
Աւետարանէն.

- ա. 6 կամ 12
- բ. 3 կամ 13
- գ. 7
- դ. 13

7.- Որո՞նք առաջին անգամ գտան
Յիսուսի պարապ գերեզմանը.

Մարիամ ----- եւ -----
Մարիամը

8.- Յիսուսի ո՞ր երկու աշակերտները
միւսներէն առաջ վագեցին դէպի
պարապ Գերեզմանը (գրէ շիտակ
շաբթով).

Յ----- եւ -----

9.- Յուդա ի՞նչ ստացաւ Յիսուսը
մատնելուն համար.

- ա. 20 արծաթ դահեկան
- բ. 30 արծաթ դահեկան
- գ. 20 ոսկի դահեկան
- դ. 30 ոսկի դահեկան

10.- Յուդան ինչպէ՞ս մատնեց
Յիսուսը.

Ինչպե՞ս ոգեկոչել Մեծ Եղեռնի նահատակներուն անմահ յիշատակը

Ապրիլ 24, 1915 - 2012

Ոգեկոչենք Մեծ Եղեռնի նահատակներուն անմահ յիշատակը նաեւ՝

- . Ապրելով Հայադրոշմ կեանք մը,
- . Վառ պահելով հայաստանեայց եկեղեցւոյ տօներն ու ազգային ասանդութիւնները,
- . Լսելով, մտիկ ընելով ու երգելով մեր Հայանուագ շարականներն ու երգերը,
- . Ամուր կառչած փաւով մեր հայավայել բարի բարքերուն ու սովորութիւններուն
- . Կարդալով ու կեանքի վերածելով մեր հայագրեալ Աստուածաշունչը
- . Էւ մանաւանդ ՍԻՐԵԼՈՎ Հայր Ամբողջ տարուան ընթացքին:

«Պիտի հանեմ
 ձեզ ձեր
 գերեզմաններէն.
 կենդանութեան
 շունչ պիտի
 տամ, իմ հոգիս
 պիտի տամ ձեզի,
 եւ ձեզի ձեր
 երկիրը պիտի
 վերադարձնեմ»:
 Եզեկիէլ 37.14